

1. Виявлення предмету зіткнення (в майбутньому – предмету боротьби).

2. Вивчення висхідних запропонованих обставин та визначення висхідної події, що призвела до боротьби.

3. Визначення зав'язки конфлікту, першої події, з якої почалася боротьба.

4. Аналіз конфлікту за силою та за формою боротьби, за розміщенням предмету конфлікту.

5. Виявлення та аналіз інших конфліктів, що існують і розвиваються паралельно до основного.

6. Визначення розв'язки конфлікту (останньої події, де завершується конфлікт), способу його завершення.

7. Усвідомлення змісту конфлікту, відбір виразних засобів для створення художнього образу ролі і вистави.

При створенні сценічного проекту (драматичної вистави) треба чітко розуміти, що всі головні дійові особи мають причетність до конфлікту, і завдання аналізу конфліктної ситуації полягає в тому, щоб усвідомити міру цієї причетності, її мету та знайти місце героя на тому чи іншому боці боротьби.

Список використаних джерел

1. Літературознавчий словник-довідник/ Р. Т. Громяк, Ю. І. Ковалів та ін. – К.: ВЦ «Академія», 1997
2. Лесь Курбас: Система і метод// Укр.театр. – 1998.
3. Липківська А.(Г.) К. Світ у дзеркалі драми. - К.: «Кий», 2007
4. Рулін П. І. Програма курсу «Драматургія» // Рулін П. І. На шляхах революційного театру: Збірка. – К.:Мистецтво, 1972

АКТОРСЬКА МАЙСТЕРНІСТЬ, МАЙСТЕРНІСТЬ ІМПРОВІЗАЦІЇ ЯК КЛЮЧОВІ ЕЛЕМЕНТИ СЦЕНІЧНОЇ ВИРАЗНОСТІ

*Кіно Д. В., викладач кафедри сценічного мистецтва і культури
Київський національний університет технологій і дизайну*

Ключові слова: акторська майстерність, імпровізація, сценічна діяльність, сценічна свобода, репетиція, вистава.

Акторська майстерність завжди була однією з найважливіших складових мистецтва театру та кіно. Від професіоналізму актора залежить не лише технічна точність виконання ролі, а й здатність передати глибину емоційного стану персонажа, його внутрішню боротьбу, переживання. Особливою складовою акторської майстерності є імпровізація — здатність актора адаптуватися до змін, працювати без попередньо написаного тексту або сценарію, виражати емоції та думки спонтанно. Імпровізація дозволяє акторам розширити межі своїх ролей і виявити непередбачувані грані їх персонажів. За

висловом режисера-новатора Леся Курбаса, актори мають не просто відображати життя на сцені, рухаючись за текстом і побудованими режисером мізансценами, а «творити те, чого немає в дійсності, кинути людям фантазію, ідеальне, неіснуюче, але прекрасне — тільки в цьому може бути різниця актора від гарно вишколеної мавпи. А для цього треба розбудити фантазію, виростити їй крила і навчитись літати».

1. Акторська майстерність та її складові. Акторська майстерність включає в себе низку технік і навичок, які дозволяють актору не тільки «вживатися» в роль, а й унікально виражати її. Це здатність володіти голосом, контролювати пластичні рухи тіла, передавати емоції через фізичні дії та внутрішні переживання. Окрім цього, важливою є здатність до концентрації та уважності на сцені, щоб взаємодіяти з партнерами і слухати/відчувати реакції глядачів.

2. Імпровізація як частина акторської майстерності. За визначенням, що надає Енциклопедія сучасної України, «Імпровізація (франц. *improvisation*, італ. *improvvisazione*, від лат. *improvisus* — несподіваний, раптовий) — різновид художньої творчості, при якому творення відбувається у процесі виконання, без попередньої підготовки. І трапляється в музиці, літературі, театрі, танці».

Імпровізація є невід'ємною частиною сучасної акторської підготовки. Це не лише спонтанне виконання ролі без попередньо підготовленого тексту, а й здатність реагувати на нові обставини, відповідати на імпульси партнерів, знаходити нові шляхи вираження своїх персонажів. Імпровізація розвиває в акторі гнучкість, адаптивність та здатність швидко приймати рішення в складних ситуаціях.

3. Роль імпровізації в творчому процесі. Імпровізація не є чимось випадковим чи хаотичним. Це добре продумана і ретельно відпрацьована частина сценічної діяльності. Вона дозволяє акторам не лише «оживити» персонажа, а й встановити тіснішу взаємодію з партнером на сцені. Імпровізація допомагає створювати момент «тут і зараз», коли актор і глядач стають частинами єдиного живого процесу. Вона також дозволяє актору поглибити розуміння своєї ролі, відкриваючи нові аспекти персонажа через невідомі реакції на зовнішні чинники. На думку відомого англійського режисера Едварда -Г. Крега, «універсальність актора пов'язана із його здатністю до імпровізації». «Театр повинен бути несподіваним», зауважував ще один видатний режисер новатор Пітер Брук. І додавав, що актор має «народжувати виставу через імпровізацію».

4. Імпровізація в репетиціях та на сцені. У процесі репетицій актори часто використовують техніки імпровізації для того, щоб віднайти найбільш органічні і живі варіанти виконання сцен. Це може бути як під час відпрацювання складних сценічних ситуацій, так і для того, щоб глибше пізнати мотивацію персонажа. На сцені імпровізація може стати важливим засобом встановлення зв'язку з глядачем, адже саме через імпровізацію актор має можливість відчувати емоційну реакцію публіки і адаптувати свою гру до того, як вона сприймається.

5. Вправи та завдання на імпровізацію – як одна з важливих складових Акторського тренінгу в процесі виховання актора.

Під час проведення практичних занять з Акторського тренінгу важливою складовою є вправи та завдання на імпровізацію, на розвиток фантазії та акторської уяви. Ці вправи можуть бути як колективними (колективна імпровізація на задану тему, чи в заданих обставинах), так і індивідуальними завданнями. Серед найбільш корисних та результативних можна виділити вправи «Виправдання пози», «Виправдання предмета», ««Я» в запропонованих обставинах», завдання для імпровізації в парі «Два предмети», «Дві тварини (птаха, комахи)» та інші.

Акторська майстерність і імпровізація тісно пов'язані, і їхня взаємодія дозволяє акторам створювати правдиві та живі образи, які не тільки вражають, але й глибоко запам'ятовуються. Імпровізація є важливою частиною процесу, що допомагає акторам розвивати не лише свою сценічну майстерність, а й здатність реагувати на найрізноманітніші ситуації, створюючи тим самим унікальний досвід для глядача.

Список використаних джерел

1. Енциклопедія сучасної України. <https://esu.com.ua/>
2. Лесь Курбас: Система і метод// Укр.театр. - 1998
3. Craig, Edward Gordon. 1911. *On the Art of the Theatre*. Ed. Franc Chamberlain. London: Routledge, 2008.
4. Брук П. Жодних секретів. Думки про акторську майстерність і театр. — Львів: Видавничий центр ЛНУ імені Івана Франка, 2005.

ЗАПАМ'ЯТОВУВАННЯ НАГОЛОСІВ У СЦЕНІЧНІЙ МОВІ ЧЕРЕЗ КАРТКОВІ ІГРИ ТА МЕТОД SPACED REPETITION

*Бінецьва А. М., старший викладач
кафедри сценічного мистецтва і культури
Київський національний університет технологій та дизайну*

Вступ. Бездоганне володіння словом – невід'ємна складова майстерності актора. Особливе місце у сценічній мові посідає правильна акцентуація, адже від точності наголосу залежить не лише чіткість та зрозумілість мовлення, але й показник освіченості людини її культура та ставлення до мови, не правильний наголос свідчить про недостатній професіоналізм виконавця. Проте, засвоєння та автоматизація правильного наголошування слів часто становлять складнощі для студентів акторських спеціальностей та практикуючих митців. Складні та варіативні випадки акцентуації, вплив регіональних діалектів та повсякденного мовлення нерідко стають перешкодою на шляху до бездоганної орфоєпії. У пошуках шляхів оптимізації та підвищення зацікавленості у процесі засвоєння акцентуаційних норм у сценічній мові, дана робота пропонує підхід, що